

2
СТОР.

І вишите панно
до ювілею...

3
СТОР.

УжНУ зустрів
своє 80-ліття

5
СТОР.

Науковій бібліотеці вишу
виповнилося 80 років

80 років – 80 дронів

«Це – 10-дюймові FPV-дрони, потужна зброя. Зрозуміло, ще слід доробити певним чином. На правильній частоті вони працюють, як потрібно. Їх не так легко задавити РЕБом. Наші оператори за допомогою цих дронів дуже ефективно знищують бронетехніку, ворогів, які постійно штурмують на всіх напрямках. Тому це дуже важлива ініціатива. І від імені 128-ої бригади вдячний альма-матер», – каже Павло Гомонай, військовослужбовець-випускник УжНУ,

отримуючи 80 дронів, які до ювілею виготовив рідний виш.

Ректор Володимир Смоланка розповів про одну із чергових ініціатив, реалізованих працівниками та студентами найбільшого ЗВО краю, для допомоги захисникам: «Виготовляємо, складаємо і, відповідно, як тільки готова певна партія – передаємо для потреб Збройних сил України. У такий спосіб намагаємося наблизити нашу перемогу. Підтримуємо бійців, котрі там, на фрон-

ті, докладають найбільших зусиль, щоб ми могли реалізувати освітні, наукові програми в цей нелегкий час агресії російської федерації».

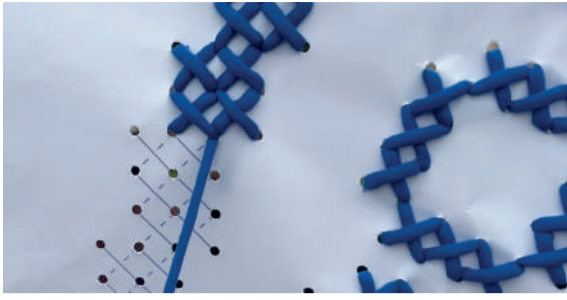
Багато працівників, випускників, аспірантів, навіть студентів УжНУ нині захищають кордони України в статусі військовослужбовців. П.Гомонай – серед таких. Каже: «Я навчався на хімічному факультеті в 1990-их роках. Досі підтримую зв'язок з університетом. Студентство в УжНУ – найяскравіший спогад. Неза-

бутній. А ось нині інша реальність. Та ми використовуємо будь-яку можливість, що наближає нас до перемоги. Зі свого боку робитимемо все для того, аби рано чи пізно вийти до Азовського моря».

УжНУ ж і надалі підтримуватиме військових, а у 80-ий день народження загадав бажання, утілення якого чекає вся країна. Більше про урочистості до ювілею вишу читайте на стор. 3.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

Усе почалося з... панно

Понад 4 тисячі хрестиків, майже 6 тисяч власноруч вибитих отворів, близько 10 мотків ниток, загалом 70-80 годин роботи... Так народжувалося панно до 80-річчя УжНУ. Долучалися всі, хто бажав вишити свій хрестик історії вишу.

Мисткиня Етна – Андріана Данилюк (до речі, теж випускниця) – готувалася до перформансу задалегідь: «Узяла із собою панно в університет, де проводжу арттерапію для студентів, і ми влаштували вечорниці під українські пісні. Співали й вишивали. За дві години створили

менш ніж 200 хрестиків. Решту – на урочистостях». А їх поєднали з ярмарком вакансій, що тривав перед Закарпатською ОВА. «Провели, я думаю, наймасовіший захід за історію університету: понад 3,5 тисячі школярів зі всієї області прийшли побачити, чим живуть факультети; а тисячі студентів познайомилися з майбутніми роботодавцями. Водночас вишивали символічне панно», – мовив проректор Ігор Король.

Локація біля ОВА була найбільшою, та не єдиною в межах святкування. У парку біля ректорату тривали тренінги: із

першої домедичної допомоги й мистецтва публічного виступу з ініціативи молодіжного центру «YouthHub». Завідувач Дмитро Койтюк каже: «Університет дав поштовх для саморозвитку. Чотири роки тому я завершив навчання, але залишився тут. І УжНУ в мені – теж назавжди. Приємно бачити, як він розвивається, наскільки студентоцентричним став».

Панно презентували на урочистому засіданні вченої ради: стало локацією для фотосесій. **Мирослава Гарздії,** «Погляд».

Про роботу біологічного факультету й інші питання

Чергове засідання вченої ради відбулося 28 жовтня. Як завжди, розпочали з приемного: ректор УжНУ, професор Володимир Смоланка вручив атестати, що засвідчують присвоєння вчених звань, дипломи доктора філософії, а також грамоти й подяки – для викладачів і студентів.

Відтак доповідь про науково-педагогічну діяльність біологічного факультету виголосила деканеса, доцентка Ярослава Гасинець. Загалом у структурі підрозділу функціонують п'ять кафедр: ботаніки; генетики, фізіології рослин і мікробіології; ентомології та збереження біорізноманіття; зоології; плодоовочівництва та виноградарства. Крім того, працюють навчально-науково-виробничий центр «Деревівка», високогірна біологічна база «Колочава», ботанічний сад, зоологічний музей, 11 навчально-наукових лабораторій.

Важливою частиною роботи факультету є міжнародна співпраця – залучення іноземних лекторів та участь у грантових проєктах. Також упродовж звітного періоду підрозділ придбав сучасне обладнання, за допомогою якого можна проводити наукові дослідження й експерименти. Прилади дозво-

ляють аналізувати якість води, визначати мікробний склад тих чи інших зразків тощо.

За результатами голосування, учене звання доцента присвоєно Маргариті Глюдзик-Шемоті (кафедра плодоовочівництва і виноградарства), Роману Кішу (ботаніки), Наталії Нодь (угорської філології), Діані Стебляк (міжнародної політики).

Також розглянули: питання про затвердження програми курсів підвищення кваліфікації; кандидатури з числа аспірантів на призначення стипендії Президента України; Положення про атестацію наукових та інженерно-технічних працівників; оновлених редакційних колегій наукових видань; створення спеціалізованих учених рад із метою присудження ступеня доктора філософії; рекомендації до вступу в докторантуру; до друку та опублікування окремих видань; кандидатури Юрія Бідзілі щодо присвоєння почесного звання «Заслужений журналіст України»; уточнення тем дисертаційних досліджень; схвалення Списку голів екзаменаційних комісій для проведення атестації здобувачів вищої освіти та присвоєння кваліфікації за ОС «Магістр»...

Софія Скиба, «Погляд».

Студентки-журналістки – серед переможців «МедіаСлова»

14 жовтня кафедра журналістики Ужгородського національного університету вперше взяла участь у Всеукраїнському конкурсі культури медійного мовлення «МедіаСлово» імені Олександра Пономарева. Захід створено до дня народження видатного мовознавця, педагога, заслуженого професора Київського університету, доктора філологічних наук.

Організаторами стали Навчально-науковий інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка та представники університетів-партнерів, які готують майбутніх фахівців медіагалузі. Метою ініціативи є популяризація української мови, підвищення рівня культури медійного мовлення та шанування наукової спадщини Олександра Даниловича.

До конкурсу долучилися студенти, журналісти, редактори, блогери, рекламники й видавці з усієї України. Учасники мали 90 хвилин для виконання завдань, що передбачали як тестові питання, так і творчі випробування. Роботи оцінює експертна комісія, а результати оприлюднюють на офіційній сторінці заходу.

Конкурс проводили в змішаному форматі: наживо – у Київському університеті імені Тараса Шевченка, онлайн – у партнерських закладах, серед яких і наш виш. Перед початком змагання доцентка кафедри журналістики УжНУ Галина Шаповалова ознайомила учасників із правилами та побажала успіху. До проведення конкурсу долучилася й доцентка Ярослава Шебештян.

Особливо приемним для УжНУ стало те, що його пред-

ставниці здобули призіві місяця: 1 місце – студентка 3 курсу спеціальності «Журналістика» Софія Скиба;

3 місце – студентка 4 курсу (ОП «Міжнародна журналістика») Дар'я Максимова.

Дівчата поділилися враженнями від участі.

Софія Скиба: «Конкурс склався із завдань різного типу. У деяких потрібно було просто вибрати правильну відповідь, а в інших – виявити креативність, написати щось своє. Загалом це – добра перевірка знань. Я старалася виконувати все правильно, але не думала, що вдасться посісти призове місце, адже участь брало багато людей зі всієї України. Тому перемога виявилася дуже приємною несподіванкою!»

Дар'я Максимова: «Я вдячна викладачам та організаторам за можливість узяти участь у конкурсі, присвяченому пам'яті Олександра Даниловича. Для мене здобуття третього місця підтвердило значення системного підходу до вдосконалення своєї мовної компетентності, адже бездоганне володіння мовою – основа фаховості, що визначає рівень довіри аудиторії до медійника та сприйняття інформації, а також формує стандарти масової комунікації».

Конкурс «МедіаСлово» став важливою подією для студентів і викладачів кафедри журналістики УжНУ, адже вкотре продемонстрував: любов до української мови, професіоналізм і натхнення – запорука успіху у світі медіа. **Лілія Гложик,** студентка відділення журналістики (ОП «Реклама та зв'язки з громадськістю»).

Діалоги на українсько-словацькому пограниччі

Як Закарпаття й Пряшівщина гуртують культурну еліту

В ересень 2025 року приніс приймну новину для всіх,

хто цікавиться літературою. Світ побачив нову книжку – «Літературні взаємодії в поліетнічному просторі Закарпаття і Пряшівщини» доцентки кафедри словацької філології Тетяни Ліхтей. Ідеться про видання, яке не можна оминати увагою. Це справжній путівник світом культурного посередництва.

Книжка побудована у формі щирих розмов із представниками наукової та творчої інтелігенції. Авторка говорить із ними просто й водночас глибоко відкриваючи для читача внутрішній світ тих, хто своєю щоденною працею формує духовне обличчя Закарпаття й Пряшівщини.

Пропоновані розмови – свідчення невтомної роботи людей,

які живуть серед нас і розвивають культурно-історичні взаємини із сусідніми європейськими народами. Через художній переклад та науковий дискурс доносять до нас здобутки світової літератури й роблять усе, щоб Україна впевнено почувалася в європейському культурному просторі.

Видання є цінним внеском у скарбницю досліджень літературних взаємин, а також свідченням того, що Закарпаття й Пряшівщина невтомно працюють задля спільного європейського майбутнього. Це вкотре підтверджує вагомих статус серії «Між Карпатами і Татрами».

Максим Сурін, студент відділення журналістики.

«Між Карпатами і Татрами» презентували прозу словака Івана Горвата

Новий випуск серії «Між Карпатами і Татрами» (засновниця – доцентка кафедри словацької філології Тетяна Ліхтей) відкриває завісу перекладацької майстерності відомого українського письменника й тлумача з Пряшева Івана Яцканина, який нещодавно відсвяткував 75-річчя. Митець ділиться досягненнями в царині художнього перекладу, розкриває секрети творчої лабораторії, насамперед у контексті словацько-українських взаємин.

Свіжий випуск презентує оповідання відомого словацького письменника Івана Горвата «Людина на вулиці». Прозаїк приділяє увагу передусім психо-

логічно-моральним обставинам, у яких опиняється персонаж, а не просто арбітром, а подає читачеві складність духовного світу людини мистецтва. У новелі акумульовано естетичні здобутки модерної літератури ХХ століття, де на передньому плані – людина з внутрішнім «я». І.Яцканинові вдалося збагатити нашу літературу текстом високої емотивності, ліризму, із певною засторогою щодо непередбачуваності людського життя, його складнощів. Український читач, без сумніву, матиме насолоду від пізнання такої якісної літератури. **Дар'я Ванжа,** студентка відділення журналістики.

Шлях довжиною у 80 років...

УжНУ зустрів ювілейну дату народження!

...Повний зал, викладачі, студенти, керівництво альма-матер, захисники України, перші особи краю від влади, представники зарубіжних і вітчизняних вишів, поважних установ країни, дипломатичного корпусу, духовенства, бізнесу... Ось за такої солідної аудиторії та святкової атмосфери 17 жовтня УжНУ зустрів свої 80 літ.

Ректор, професор Володимир Смоланка, звертаючись до присутніх, наголосив: ювілейна дата альма-матер є доброю нагодою осмислити пройдене, проаналізувати етапи поступу, накреслити орієнтири подальшого розвитку. Є чим пишатися, є чітке розуміння, до чого прагнути в найближчі роки й десятиліття, і це додає впевненості в рухові вперед. Головне – щоб був мир, який у боях відстоюють і працівники та випускники УжНУ. Дехто був на святі, і їх вітали особливими оплесками. Ідеться про Віктора Трошки, доцента кафедри фізико-математичних дисциплін і водночас військовослужбовця 128-ої окремої гірсько-штурмо-

вої бригади, Святослава Кутчака, командира взводу 71-ої окремої егерської бригади, та Максима Шелепця, завідувача сектора претензійно-позовної роботи юридичного відділу УжНУ й військовослужбовця 414 окремого полку безпілотних систем Сухопутних військ ЗСУ. Так, В.Трошки в коментарі для «Погляду» зазначив: «Велика різниця між тим, що ми щоденно бачимо, і на таких заходах. Але з іншого боку, я особливо радий, що така колосальна різниця. Бачимо, заради чого ми тут і що ми там можемо зробити». А М.Шелепець додав: «У виші навчаються наші діти, діти земляків, діти з усієї України. І це мотивує захищати державу, аби війни не було тут».

Своєю чергою, є що згадати й ровесникові альма-матер, котрий нещодавно теж зустрів 80-річчя, професору, колишньому завідувачеві кафедри нової і новітньої історії та історіографії, ексдеканові історичного факультету Іванові Мандрику: «Багато пам'ятаю... Як будували спорткомплекс (до речі, на громадських засадах) чи санаторій-профілакторій «Скалка»... Пам'ятаю людей, котрих, на жаль, уже немає з нами. Але є матеріальне, духовне зростання університету. Дай, Боже, усім здоров'я й подальших успіхів!»

Вітали ужнівців голова Закарпатської ОВА Мирослав Білецький, голова обласної ради Роман Сарай, міський голова Ужгорода Богдан Андрій. Були святкові відеозвернення від міністра освіти і науки України Оксена Лісового, зарубіжних партнерів-вишів УжНУ, поздоровлення від присутніх гостей, як ось Руслана Гурка, голови Державної служби якості освіти України, чи Миколи Поліщука, президента Товариства Червоного Хреста України... Зокрема, Василе Поп, президент

фундації Західного університету імені Василе Голдїш (Румунія) зауважив: «Ми в захваті від 20-річної співпраці в науковому, освітньому та духовному напрямках. Ваш університет відомий не лише у вас у країні, Європі, а й у всьому світі. Тому для нас честь знати ваш заклад вищої освіти».

Було на зібранні й багато нагороджених наказом ректора, від Міністерства освіти і науки України, Закарпатської ОВА, обласної, міської рад... Магістрант першого року навчання (спеціальність «Математика») Станіслав Скорондяк мовив: «Маю честь бути відзначеним у межах святкування 80-річчя університету як студент факультету математики та цифрових технологій і член Ради з питань співпраці з органами студентського самоврядування закладів вищої освіти при МОН України. Це надзвичайно приємне визнання, яке мотивує й далі робити свій внесок у розвиток освітньої спільноти. Дякую своїм викладачам – Миколі Малияру, Павлу Мулесі та Юрію Млавцю – за підтримку, поради, натхнення. Саме завдяки таким

наставникам ми, студенти, маємо змогу ставати кращими».

Віриться, і наш заклад ставатиме кращим. Адже, як зазначив Володимир Іванович, «за 80 років крихітне джерело знань із 4 факультетів і 168 студентів перетворилося в потужну річку, із якої черпають знання й мудрість десятки тисяч співвітчизників кількох поколінь». Це підтвердило й відео про УжНУ від Українсько-угорського науково-навчального інституту.

Сьогодні в альма-матер навчаються понад 15,5 тисяч студентів із 49 країн світу, є 17 факультетів, 4 навчально-наукові інститути, 107 кафедр, фаховий коледж... За десятиліття альма-матер підвищилася в рейтингах із позиції в середині п'ятого десятка до 10–13 місць в останні роки. А зовсім нещодавно зі ще 22 українськими університетами наш заклад потрапив до переліку кращих ЗВО планети за методологією популярного рейтингу «Times Higher Education»! Рухаємося далі...

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

Науковій бібліотеці УжНУ – 80 років!

80-річчя дочекалася й Наукова бібліотека Ужгородського національного університету. Із маленького книгосховища перетворилася на сучасний науково-інформаційний центр: сюди по освіту та для досліджень приходять студенти, викладачі й науковці найбільшого вишу Закарпаття. Із нагоди свята працівники бібліотеки та гості зібралися в читальному залі. Тривало й кілька виставок.

«Вирішили повернутися до тієї епохи, коли зародився університет... Принесли парти, за якими сиділи семінаристи (див. фото на стор. 5). Потім ці столи дісталися бібліотеці й за ними сиділи перші читачі. Також підготували й старовинні, зачитані книжки», – каже Марія Мед-

ведь, директорка книгозбірні. Із-поміж артефактів, до прикладу, – і лист читача, який забрав книжку з бібліотеки додому, але замучила совість і через 20 років він таки повернув видання (див. фото на стор. 5)

Бібліотечне свято – продовження відзначення 80-річчя альма-матер. Ректор Володимир Смоланка мовив: «Якщо говоримо про показники діяльності університету, то один із найважливіших – робота бібліотеки. І не тільки щодо кількості літератури, а як цінують книгозбірню, як користуються її надбаннями, наскільки вона популярна. І в цьому сенсі також бібліотека посідає провідне місце. А в плані цифровізації практично попереду всіх».

Бібліотека – насамперед люди. У листопаді виповнюється 25 років, відколи Наталя Гунько, нині провідна бібліотекарка, прийшла сюди працювати. Від

відділу історичної літератури – до директорки книгозбірні на 5 років. Сьогодні трудиться в абонементі на вулиці Митній, обслуговує читачів хімічного й

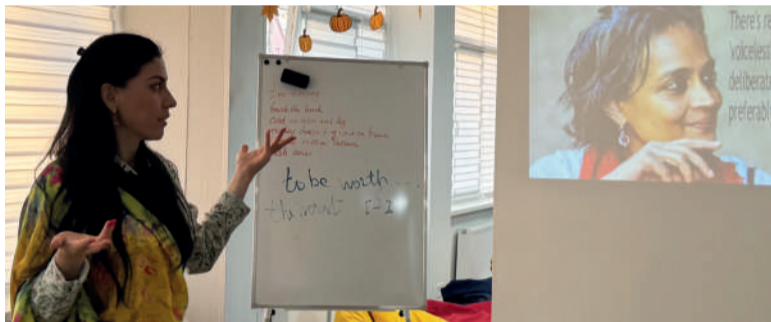
фізичного факультетів. Згадує, зокрема, як перевозили фонди в нове приміщення (на «БАМі»): «Щодня зо дві машини завантажували й вивантажували. Важка була робота, її мали виконати за короткий час. Упорались! І вже через два місяці, здається, бібліотека запрацювала тут: відділ обслуговування, читальний зал. Я дуже люблю книжки. Переглядаю фонд, сама щось вивчаю чи згадую. Мушу вчитися, тому що приходять студент, шукає якусь видання, а ти повинна знати...»

Нині колектив Наукової бібліотеки УжНУ – майже пів сотні працівників, які продовжують традиції та додають їм по дрібці нових тенденцій.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

Сила рядків і рухів

Тема деколонізації в жіночій прозі й танцях Індії

Воркшоп «Lines of Disruption: Indian Female Prose and Dance in the Light of Decolonization Studies» у молодіжному центрі «YouthHub» організували заступниця керівниці відділу міжнародних зв'язків, доцентка кафедри прикладної лінгвістики Антоніна Булина, фхівчиня підрозділу Аліна Шелепець та студентка 5 курсу медичного факультету № 2 Дія Девгун.

Захід був англійською мовою й складався з двох частин. Спочатку Антоніна Михайлівна окреслила поняття колоніалізму й деколонізації, розповіла про британське панування в Індії та його наслідки, розглянула причини й особливості появи націоналістичного руху.

Окрему увагу спікерка звернула на роль жінок у боротьбі за незалежність, а також на висвітлення деколонізації в індійській жіночій прозі: «Деколонізація літератури означає відмову від колоніальних наративів і пересмислення ідентичності, мови та влади з місцевої або корінної перспективи. Індійські письменниці відіграли важливу роль у літературній деколонізації, виступаючи проти колоніальних і патріархальних систем. Вони ставили під сумнів не тільки британське панування, а й традиційні гендерні ієрархії». А.Булина навести приклади таких авторок і запропонувала інтерактив: гості ознайомилися з уривками книжки «Бог дрібниць» Арундати Рой, постколоніальної письменниці та активістки, чия творчість поєднує літературне новаторство із соціальною критикою. Учасники розпізнавали колонізаційні патерни, зокрема, і через мовлення героїв запропонованого художнього тексту.

Із розповіддю про книжку «Сон Султани» та її авторку – бенгальську письменницю, педагогиню й політичну діячку Бегум Рокею – виступила Аліна Шелепець. Твір є прикладом феміні-

стичної утопії: зображено світ із прогресивними технологіями, яким керують жінки.

Друга частина заходу – практична. Дія Девгун виконала індійські танці бхангра й катгак, навчила рухів і охочих. Дівчина поділилася цікавими фактами про культуру Індії, зокрема про мови й релігії, поширені в країні.

А.Булина мовила: «Воркшоп задумали давно. Шлях, який долає Україна, має схожості з тим, який торувала Індія. Захід спрямований на молодь. Ми маємо дати їй можливість сформувавши мислення, орієнтоване на зростання (growth mindset). До цього спонукають складні реалії в Україні та світі. Якщо діяти за старими моделями – беззаперечно виконувати чужі вказівки – результати будуть схожими до тих, які маємо й від яких потерпаємо. Тому важливо сприяти становленню «нової» людини, котра думає самостійно й творить свою історію і своєї держави».

Антоніна Михайлівна читає курс історії зарубіжної літератури на кафедрі прикладної лінгвістики, тому на воркшопі були її студенти. Для них це – позаурочна можливість краще зрозуміти деколонізаційні практики. «Сподіваємося, ще будемо мати нагоду організувати щось подібне», – додала спікерка.

«Захід цікавий, дозволив мені розповісти про колонізацію та деколонізацію моєї країни. Подобається розвіювати наративи про рідну культуру. Ми ділилися спогадами. Люди були дуже привітними, допомагали нам з організацією. Я щаслива, бо можу передавати знання й спостереження», – зазначила Д.Девгун.

Воркшоп проведено в межах «Лабораторії літератури Земної кулі», що діє при кафедрі прикладної лінгвістики та за підтримки відділу міжнародних зв'язків УжНУ.

Софія Скиба,
«Погляд».

Від лайку до вибору

Юні медійниці на міжнародному хакатоні

17–18 жовтня у Львові відбувся міжнародний хакатон «Молодь і політична комунікація: соціальні мережі, маніпуляції та громадська залученість», який організував Національний університет «Львівська політехніка» у межах проекту «Від лайку до вибору: підвищення обізнаності молоді у виборчих процесах», на який виділяє кошти Європейський Союз. У заході взяли участь студенти-журналісти з різних куточків України: до осіннього міста Лева прибули учасники із Запоріжжя, Дніпра, Кам'янця-Подільського та Ужгорода. Також були дві команди із самого Львова. УжНУ на міжнародному хакатоні представляли студентки 3 курсу відділення журналістики Таміла Рахівська, Валерія Мельник та Софія Сливка.

Програма заходу була насиченою та продуктивною: на учасників чекали цікаві практичні лекції від професійних спікерів із різних університетів країни. Зокрема, виступали Юрій Фінклер, професор кафедри журналістики та засобів масової комунікації Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»; Наталя Войтович, доцентка кафедри теорії і практики журналістики факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка, співкерівниця

ГО «Ти-медіа»; Дмитро Демченко, доцент кафедри реклами та зв'язків із громадськістю факультету систем та засобів масової комунікації Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, й інші. Учасники розглядали теми політичних маніпуляцій, громадської залученості молоді, впливу трендів, контент-креаторів у соцмережах на вибір користувачів, застосування медійниками фреймінгу в передвиборчих кампаніях і комунікації основних політичних партій на прикладі країн Європи. Після кожного воркшопу лектори оголошували завдання для команд. Студенти мали за мінімальний час провести брейншторм, попрацювати в групах, проаналізувати потрібну інформацію, зробити фактчекінг та представити свої ідеї аудиторії. Завдання спікерки пропонували цікаві, навіть несподівані: від «придумати максимальну кількість образів яблука, щоб його продати», до аналізу комунікації провідних партій Угорщини й створення власного імпровізованого токшоу з демонстрацією політичних маніпуляцій. Крім цього, медійники розв'язували етичні питання, готували стратегію комунікації для відомих інфлюенсерів, створювали контент для залучення молоді до важливих суспільних тем тощо. Між насиченими воркшопами команди мали кави-перерви, де студенти різних ЗВО

України могли продовжувати нетворкінг та ділитися досвідом із колегами в неформальній атмосфері.

В.Мельник розповідає про міжнародний хакатон: «Відразу відчула, що буде весело. Поруч подруги, і ми вже неодноразово вирішували складні завдання командою (хоч і їхали не в повному складі). Тому точно знала: із хакатоном упораємося. Так і сталося. Зранку ми швидко виконували завдання, іноді вдвічі швидше за відведений час; головне – робили все правильно та якісно. Вечорами гуляли разом, відвідували цікаві заклади, насолоджувалися пам'ятками архітектури. Ну і, звісно, зааскорили в кілька тамтешніх книгарень, аби поповнити свої бібліотеки». Т.Рахівська додає: «Це неймовірний досвід, який показав, що наша команда найзгуртованіша! Я рада, що змогла взяти участь у міжнародному хакатоні, бо здобула нові навички та добре провела час із друзями».

Закінчився захід обговоренням результатів хакатону, обміном контактами та врученням сертифікатів учасникам. Ці дні минули надзвичайно насичено, яскраво й продуктивно, тож у студентів гарні враження залишаться надовго, а здобуті навички та знання точно стануть у пригоді на професійному шляху.

Софія Сливка,
студентка
відділення журналістики.

Книгозбірня альма-матер за Хорхе Борхесом

В аргентинського письменника та бібліотекаря Хорхе Луїса Борхеса є оповідання – «Вавилонська бібліотека». У творі установа постає окремим усесвітом. Таким своєрідним усесвітом бачиться й наукова книгозбірня нашого університету, яка разом із ним теж зустріла 80-річчя.

Не буду в пропонованому матеріалі переповідати весь літопис нашої бібліотеки. Тим паче, що до її 75-річчя вийшла фундаментальна монографія про історію виникнення, найвагоміші здобутки й етапи становлення. Та все ж за допомогою спогадів найдосвідченіших працівниць оживило окремі сторінки буття...

Завідувачка книгозбірні Марія Медведь бере першою словом: «Наша бібліотека – ровесниця вишу, заснована в 1945 році, 20 жовтня. І доки розпочалося навчання, мав пройти якийсь визначений період, за цей час уже існувала бібліотека. І виросла з невеличкої кімнати до п'яти тисяч квадратних метрів та понад одного мільйона п'ятисот тисяч книжок». Крім того, крокуємо поряд із новачками, відповідаємо на сучасні запити користувачів. Унаслідок цього додатково сформували величезне електронне середовище з повнотекстовими документами. Зокрема, вагомим є університетський репозитарій. Сьогодні він – один із найбільших серед таких у вищих освітніх закладах України; ба більше, сягнув першої сходинки, за якою криється не лише втішна статистика, а й дуже важлива робота колективу бібліотеки для того, щоб формувалося відповідне середовище.

Пам'ятають у книгозбірні й початкові кроки. Марія Миколаївна каже: «Першим керівником установи був Євген Шадуров. Керувати розпочав на початку 1946-ого. Лише два роки обіймав посаду, але на долю випало серйозне випробування щодо початку формування бібліотеки. Був не фахівцем, а військовим майором. Та, видно, довіра, висловлена керівництвом університету, стала основним стимулом у роботі. І закладеними тоді основами книгозбірні користуємося тепер. Наступне керівництво припало на плечі талановитій пані Фесенко, яка 12 років опікувалася закладом і дуже правильно сформувала його структуру. З'явилися нові відділи, абонементи; література вже зберігалася за спеціалізацією, мовами. Було здійснено чимало запроваджень, порушено питання стосовно наукового статусу бібліотеки, який ми гордо несемо нині».

Заради справедливості слід зазначити, що й сама М.Медведь, сьома директорка (від 2013 року й дотепер), теж прийняла виклик стратегії перебудови, подальшого розвитку бібліотеки. Очільниця розуміла: якщо залишитися на тому ж рівні традиційної паперової роботи, то колектив безнадійно відстане від запитів користувачів, які хотіли швидко отримати інформацію, мати зручний доступ. Отож цілком резонансно розпочався процес автоматизації бібліотеки (у 2013-ому) і триває дотепер, хоч об'єднання в загальну електронну мережу завершилося 6 ро-

ків тому. Унаслідок цього сітка охоплює все місто, філії – у різних куточках: у Новому районі, на Заньковецькій, Капітульній, Собранецькій... Відділення об'єднані в одну електронну мережу. Сформовано й відповідні каталоги: за темами, ключовими словами, авторством, навіть за анотацією книжок. До структури бібліотеки введено новий відділ – «Центр наукометрії», що покращило доступ до аналітики, наукових публікацій наших науковців. «Завдяки цьому відділу ми розробили декілька важливих проектів: бібліометрика, веб-портфоліо, наповнення репозитарію, робота в електронному середовищі, оцифрування тощо, – додає М.Медведь. – Було не просто, адже мали небагато комп'ютерів, а з колективу із 70 осіб технічними навичками володіли тільки окремі працівниці. А зараз хто працює вже й 50 років у бібліотеці, вільно володіє електронною програмою «УФД/Бібліотека», до речі, із програмним продуктом, розробленим українськими науковцями, а не з російськими запозиченнями». Усе вищесказане особливо цінне з урахуванням проходження акредитацій на факультетах. Електронний каталог дає можливість бачити, до якої дисципліни є література, яка її кількість... А швидкість надання інформації прискорює успішність акредитаційних процесів. У такий спосіб університет може й далі ефективно навчати студентів.

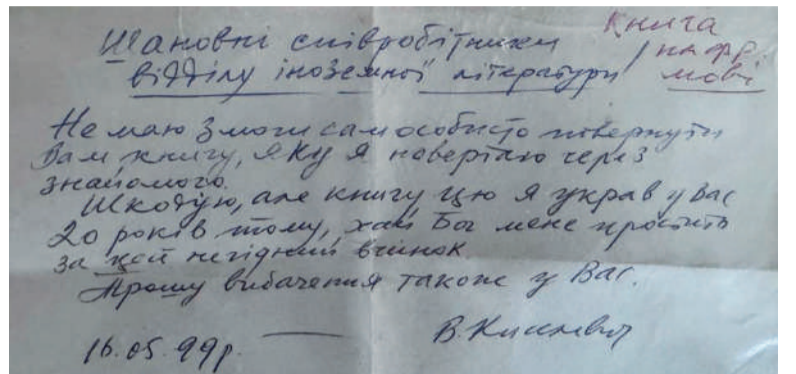
...Тим часом я крокую в один із найцікавіших відділів – «Карпатику» – сектор краєзнавчих видань книгозбірні УжНУ. Його завідувачка Марія Чорній радо зустрічає й розповідає: «Я до того працювала в районній бібліотеці. Мала уявлення про великі книгозбірні, але потрапила дійсно в храм. Храм духовний, храм науки. До того ж потрапила в один із найбільших відділів історії. Майже в головний, адже в той час історичну освіту здобували всі наші партійні працівники. Заочників було дуже багато: з обласної, міської адміністрацій. Усі вчилися на історичному, бо ще і юридичного факультету не існувало. Пам'ятаю, як молодою носила стоси книжок для вишикуваних у чергу заочників, солідних дядьків у костюмах. Хотіли книжок! Ми розподіляли видання, старалися, щоб до кожного потрапили... Мала чудову наставницю – Марію Іванівну. Вона вчила видавати на групу дві книжки, щоб усім вистачило підготуватися до семінарських занять. Саме пані Похилия прищепила мені справжню любов до книжки. Я вчилася в неї всіх бібліотечних навичок, спілкування з відвідувачами, зокрема з відомими людьми. Пам'ятаю, як працювала в спецфонді «Краєзнавчий», на базі якого в 2007 році й створили «Карпатику» і в якому, до прикладу, майбутні професори Дмитро Дани-

люк, Іван Гранчак працювали з дозволу ректора із зазначенням теми й мети. Тоді не було такого, щоб у названому відділі працювали зарубіжні науковці, студенти або аспіранти... А взяти літературу 12 мовами – чеською, угорською, латинською, якими переважно всі церковні та релігійні видання були!.. Нині ж часто «Карпатику» відвідують семінаристи. У нас понад 20 назв релігійних газет і журналів. Приходять для написання наукових досліджень, дисертацій, курсових, дипломних. Утішає, що на фоні захопленень комп'ютерними системами цікавляться старовиною. При тому не тільки гуманитарії, а й математики, фізики. Завітала навіть пара, у якої очі світилися від виданих книжок. Такі епізоди надихають працювати далі!»

Ще одна досвідчена працівниця, бібліотекарка першої категорії Людмила Санько, котра трудиться в одному із сусідніх кабінетів, чи не найбільше пригадує «електронізацію»: «Ми були одним із перших відділів, куди поставили комп'ютер. Мали дуже доброго наставника Василя. Він показував, роз'яснював, усього навчав, заспокоював. Починали з простенької програми й дійшли до «УФД/Бібліотеки». Мали багато відвідувачів. Не вистачало наукової літератури, ставили на чергу. Пригадую професора Сергія Федаку. Коли був студентом, я тоді працювала в читальному залі. Через руки цього історика стільки літератури пройшло!.. І коли вже став солідним науковцем, не переписував із книжок, а все сам вишукував. Я навіть не знаю, кого ще такого самовідданого назвати в університеті... Хоч, звичайно багато цікавих відвідувачів приходило. Іноді з темами, що ми й не знали. Але віднаходили джерела, допомагали».

Нині відділ, у якому працює Людмила Олегівна, займається науковою обробкою та каталогізацією, шифруванням видань. Тут приймають запити на УДК. Робота, на перший погляд, видається нудною, але насправді це не так. Вона просто відповідає, і її у відділі ретельно виконують. Та оперативно. Переконався на власному досвіді, коли «кодіфікував» статті.

...У «Вавилонській бібліотеці» (до речі, Вавилон в оповіданні тотожний не столиці стародавньої Вавилонії, а виступає синонімом загальності) Х.Борхес у ролі оповідача говорить про бібліотечний всесвіт у вигляді нескінченного простору з'єднаних між собою шестикутних кімнат. Такого в Науковій бібліотеці УжНУ, звісно, немає, але ж тут свій простір. І я в ньому переміщуюся на інше крило книгозбірні, де спілкуюся з Наталією Кирилюк, завідувачкою сектора та читального залу періодичних видань. Досвідчена працівниця ділиться враженнями про свій «всесвіт»: «Фонди нашого читального залу дуже великі. Більш ніж 140 тисяч примірників журналів. 3500 підшивок газет зберігаємо. Зокрема, із 1945 року в нас «Закарпатська правда», «Молодь Закарпаття». А ще «Радянський студент», «Ужгородський університет», «Погляд». Це все ми зберігаємо, шукаємо якісь нові форми діалогу з читачем».

Наталія Тимофіївна прийшла працювати до бібліотеки в 1976 році. Читачів багато, робота складна, неперервний пошук літератури: каталоги, картотеки... «Студенти часто зверталися. Щоб знайти щось, доводилося багато літератури перебрати, починаючи з енциклопедій, довідників, словників, підручників, методичних посібників аж до наукової літератури. Приходили для написання рефератів, курсових, дипломних, науково-дослідних робіт. Тепер у наше життя входить бібліотечна електронна система, ШІ. Значно легше стало працювати. Адже раніше писали від руки чи на друкарській машинці набирали. Це займало, звісно, більше часу. Нині пошук полегшений: зайшов у Google, увів, що потрібно. Я сама цим користуюсь – і задоволена. Але є й те, що приємно не змінюється. Як раніше, так і досі наша бібліотека намагалася й намагається виховати людину передових поглядів, яка б відповідала сучасним моральним нормам. Інше питання, що тепер у суспільстві ми більше звертаємося до релігії. Відповідно духовність інша. Але бібліотека продовжує працювати на пошук знань, допомагати відвідувачам їх здобувати, ставати кращими внутрішньо». У розмові Н.Кирилюк зізналася, що ходила в різні бібліотеки: міську, дитячу, обласну, але здивувалася, коли побачила, що бібліотека УжНУ – у... справжньому храмі! «Це була резиденція єпископа. На мене справила дуже велике враження. Я якось звикнути не могла, там себе по-особливому почувала. Старші люди приходили й казали: «Ви в таких умовах працюєте, це вам така благодать». І то дійсно був храм. І ще й храм науки. З особливою атмосферою», – додає співрозмовниця.

...Далі вирушаю до Лариси Мельник, завідувачки інформаційно-бібліографічного відділу. Вона згадує: «Працюю в бібліотеці вже понад 45 років, із 1979-ого. Звичайно, як прийшла сюди, то в нашому відділі функціонувала паперова картотека, яку замінили нинішні комп'ютери та електронна система. Відповідно форми роботи абсолютно змінилися. З'явилися й нові в обслуговуванні. Однак, звичайно, не забуваємо про наші книж-

ки в паперовому варіанті, тому що вони все одно важливі. Тому що бібліотека – храм духовності, і видання, уважаємо, мають йти попереду, а цифровізація – трішки далі. Психологи, соціологи, інші фахівці говорять, наскільки важливо сьогодні читати. Людина по-особливому наповнюється духовністю, по-іншому мислить, фантазує, творить... Тому ми за те, щоб сюди приходили й читали. У нас величезні фонди, особливо різні жанри художньої літератури. Є що брати! І купувати не потрібно!»

У відділі зараз виконують важливу роботу до ювілею університету: відображення його історії. Тим паче, у газетах відтворено все життя альма-матер. Це дає кращу можливість дізнатися, якою була історія нашого закладу, його перші кроки, як він зростав, зміцнювався, розширювався. «Ми знайшли дуже багато маловідомих персоналій, публікацій. Наприклад, нашого відомого професора-академіка Василя Німчука. Коли майбутні науковці були ще студентами. Цікаво простежити їхню творчість, фахове зростання. Яюсь надіслали інформацію уповноваженому із захисту державної мови Тарасу Кременю про його батька Дмитра Дмитровича, лауреата Шевченківської премії. Був дуже здивований. Зокрема, дізнався про вірші тата, про які й не знав».

Окремо Лариса Олександрівна згадує роботу над монографією про книгозбірню, тому що займалася загальною редакцією. І розповіла чимало фактів, як бібліотека розвинулася з крихітного приміщення на хімфаку до того окремого всесвіту, яким сьогодні постала Наукова бібліотека УжНУ за асоціацією зі згаданим оповіданням Х.Борхеса. І віриться, цей простір ставатиме ще безмежнішим. Адже вслід за університетом книгозбірня так само розвивається, намагаючись уловлювати всі відтінки сьогодення...

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

На фото Мирослави Гараздій: ось за такими партами колись навчалися семінаристи, а потім і працювали відвідувачі бібліотеки; з «історичних» записок читачів книгозбірні.

Учений-дослідник та практик

Професору Володимирові Приходьку – 65!

Минулого місяця рідний УжНУ урочисто відзначив 80-річчя. Відзначив вагомими здобутками. І заслуга в цьому його науково-педагогічних працівників. Сьогодні згадаю одного з них – доктора економічних наук, професора, заслуженого працівника народної освіти України В.Приходька, який 16 років сумлінно трудиться у виші. А ще обіймав високі посади в органах місцевого самоврядування та виконавчої влади.

Володимир Панасович народився 9 листопада 1960 року в обласному центрі в сім'ї Марії Савеліївни (1926–1994) та Панаса Лаврентійовича (1912–1990) Приходьків. Мати – відома лікарка-педіатриця, батько – фронтвик Другої світової, випускник історичного факультету УжДУ, шанований і професійний український журналіст та багаторічний голова Закарпатського радіо й телебачення, який віддав розв'язку телерадіокомпанії 40 років невтомної творчої праці (1946–1986). Володимир закінчив середню школу № 1 (тепер Ужгородський ліцей імені Тараса Шевченка) у 1977-ому. Учився дуже добре й із атестатом зрілості одержав похвальну грамоту.

Куди вступати – питання не виникало, бо давно вирішив: стане істориком. В Ужгородському університеті вчився дуже добре. Виконував чимало громадських доручень у притаманних соціалістичній епосі формам (голова Інтерклубу студентів УжДУ, секретар комсомольського бюро факультету). Деякий час (до 1983 р.) обіймав посаду заступника секретаря комітету комсомолу вишу, працював над міжнародними зв'язками. Його дослідницькі розвідки відзначали в конкурсах студентських наукових робіт. Ось у 1980-ому отримав медаль Міністерства вищої й середньої спеціальної освіти та Академії наук УРСР. Завершив навчання в університеті в 1982 році з дипломом із відзнакою. Упевнено попрямував у самостійне життя.

Після закінчення вишу працював за фахом: учителем історії та географії в ужгородських школах № 13 і № 8 та в Ужгородському університеті, де за сумісництвом викладав суспільні науки студентам-медикам (1983–1984 рр.). Робота подобалась, учні та студенти любили молодого спеціаліста, котрий добре знав навчальні предмети й доступні їх викладав. Але тоді ж у житті трапився несподіваний поворот... Із грудня 1984-ого й до травня 1992, які припали на добу спроб перебудови СРСР та його розпаду, становлення незалежної України, професійно працював над вирішенням молодіжних проблем, а тодішній ліфт суспільної й професійної самореалі-

зації вивіз на посади секретаря Ужгородського міськомкомсомолу та першого секретаря Закарпатського обкому ЛКСМ України. У 1989–1991 рр. активно підтримував реформування країни, суспільства, а в якості співзасновника й голови Закарпатського молодіжного демократичного союзу виступив на підтримку створення незалежної Української держави.

Набутий у молоді літа організаторський та суспільно-політичний досвід використовував і вдосконалював у 1992–2002, 2011–2013 рр., коли працював в органах місцевого самоврядування та виконавчої влади: був заступником голови Закарпатської ОДА, першим заступником голови облради з виконавчої роботи, помічником Прем'єр-міністра України – секретарем міжміністерської та міжвідомчої комісії з подолання наслідків стихійних лих на Закарпатті.

Багато років віддав роботі з розвитку економіки та освіти Закарпатської області. У 1990-і з участю та підтримкою В.Приходька відкривалися нові спеціальності в рідному УжДУ, створювалися нові виші та їхні філіали в регіоні, а також науково-дослідницькі установи: Закарпатський центр соціально-гуманітарних досліджень НАН України, Регіональна філія Національного інституту стратегічних досліджень при Президенті України. У реальному секторі економіки в якості генерального директора Закарпатського обласного агентства із залучення інвестицій – органу господарського розвитку Спеціальної економічної зони «Закарпаття» 2002–2009 рр. – займався залученням, консалтингово-інженерним супроводом інвестиційних проектів вітчизняних і міжнародних корпорацій в автомобільній та електронній промисловості. Із безпосередньою участю нашого ювіляра в регіоні були створені та успішно діють такі підприємства, як ПрАТ «Єврокар», ТОВ «Ядзакі Україна», ТОВ «Джейбіл сьоркіт Юкрейн», ТОВ «Флекстронікс» тощо. Як сам визнає, це були найкращі роки в служінні краю та країні.

У березні 2009 року Президент України Віктор Ющенко призначив В.Приходька ректором Національної академії державного управління при Президенті України. Створений з ініціативи групи українських науковців-ентузіастів у сфері публічного управління на чолі з С.Кравченком та В.Луговим за взірцем і допомогою відповідних європейських вищих шкіл, цей заклад суттєво підсилив національну систему підготовки й перепідготовки державних кадрів. За короткий термін В.Приходько та його однодумці чимало зробили для подальшого розвитку академії на засадах професіоналізму і європейськості, залишивши добру пам'ять серед колег і студентів. Після зміни керівництва держави в 2010 р. повертається в Ужгородський національний університет, де стає професором кафедри міжнародних відносин (2010–2012), професором (із 2012 р.) та завідувачем (із 2013-ого) кафедри міжнародних економічних від-

носин факультету міжнародних економічних відносин, де успішно трудиться донині.

Багатогранну наукову діяльність В.Приходько започаткував у 1983–1986 роках, коли навчався в аспірантурі УжДУ за спеціальністю «Всесвітня історія». Науковим керівником став відомий учений, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри загальної історії Іван Гранчак. Досліджуючи сформульовану в термінах того часу тему «Співробітництво молодіжних організацій СРСР та Чехословаччини у 80-ті рр.: основні напрямки, проблеми, прорахунки», аспірант активно здійснював пошукову роботу, тим паче проблеми молоді були добре відомі. В.Приходько ґрунтовно вивчав радянські та чехословацькі архіви в їх відкритих частинах, наукову літературу з теми, відкрити статистику співпраці наукової, студентства, залучення молодого покоління обох країн до реалізації проектів економічної та науково-технічної співпраці в межах Ради економічної взаємодопомоги (РЕВ). У грудні 1990 року на засіданні спеціалізованої вченої ради з історичних наук при УжДУ успішно захистив кандидатську дисертацію. Наукові опоненти професори Іван Мандрик та Іван Поп і провідна установа Львівський державний університет імені Івана Франка дали високу позитивну оцінку роботі.

Після захисту кандидатської Володимир Панасович зупинився на проблемах Празької весни, оксамитових революцій та постсоціалістичного транзиту країн Центральної Європи, зокрема на періодах політичної лібералізації й суспільно-політичних реформах у Чехословаччині в 1968–1969 і 1989–1992 рр. Невдовзі вийшла друком монографія «Ніжна революція» в Чехословаччині та формування нової внутрішньої і зовнішньої політики країни» (Ужгород, 1999). Так сталося, що ці напрацювання не завершилися захистом дисертації доктора історичних наук. Після виходу книжки науковець почав займатися економічними проблемами.

Перехід В.Приходька до нової наукової спеціалізації – розвиток регіональної економіки й продуктивних сил та міжнародні економічні відносини – відбувся на початку 2000-их водночас із початком роботи в реальному секторі економіки, зокрема у сфері залучення та впровадження міжнародних інвестицій. Діляч досліджував теоретико-концептуальні засади інвестиційного розвитку територіально-виробничих комплексів (ТВК) у регіональній економіці, методологічні засади інвестиційного розвитку ТВК, проаналізував поточний стан інвестиційного розвитку регіональних продуктивних сил, розробку спеціальних режимів стимулювання інвестиційних процесів у вигляді інвестиційних та наукових парків, експериментальних методик моделювання траєкторії інвестиційного розвитку ТВК у контексті модернізації економіки України та формування кластерів транскордонних регіонів України й країн ЄС, здійснював формування та реалізацію дії механізмів інвестиційного розвитку у власній еконо-

мічній і управлінській практиках.

Публікував результати дослідницьких пошуків: у 2012 р. видав монографію «Інвестиційний розвиток територіально-виробничих комплексів: теорія та методологія», а також мав 22 статті у фахових виданнях, 6 – в інших, 12 тез доповідей на вітчизняних і міжнародних конференціях. Ці здобутки стали основою для успішного захисту докторської дисертації «Інноваційний розвиток територіально-виробничих комплексів у регіональній економіці», яку автор захистив 15 листопада 2012 року на засіданні спеціалізованої вченої ради Академії муніципального управління (Київ). Науковий консультант – завідувач кафедри економіки та державного управління, згодом і ректор АМУ, професор Олександр Дацій, офіційні опоненти – професори Наталія Верхоглядова, Рена Ларіна, Володимир Прушківський – високо оцінили дисертацію. Захист засвідчив: у науковій спільноті України з'явився ще один активний дослідник економіки й інвестиційно-інноваційного розвитку.

Зрозуміло, далі професор В.Приходько продовжує успішно займатися дослідженням економічних проблем. Є автором 2 одноособових та співавтором 11 колективних монографій, близько 200 публікацій, у яких розкрито зовнішньоекономічні зв'язки, глобальну світогосподарську кон'юнктуру та міжнародну економічну безпеку, інноваційно-інвестиційний розвиток та економіку знань, розвиток продуктивних сил і регіональну політику, державне управління, глобалізацію й сталій розвиток територій тощо.

Як педагог, організатор і методист навчального процесу у вищій школі, Володимир Панасович працював у 1996–1997 рр. завідувачем кафедри суспільних наук новоствореного Ужгородського інституту економіки, інформатики та права. Із грудня 1999 й до січня 2001-ого був доцентом-зовнішнім сумісником кафедри політології (тепер кафедра політології і державного управління) Ужгородського університету, із вересня 2009 до червня 2010 р. – професором кафедри економічної політики та врядування Національної академії держуправління (за внутрішнім сумісництвом). Із 2010-ого й дотепер, як уже згадувалося, трудиться на факультеті міжнародних економічних відносин, де був професором кафедри міжнародних відносин, далі професором (із 2012 р.) та завідувачем (із 2013 й донині) кафедри міжнародних економічних відносин.

Слід відзначити велику ерудицію колеги. Тим паче, він не тільки теоретик, а й учений-практик. Студентам та аспірантам викладає курси «Міжнародні економічні відносини», «Економічна глобалізація». В.Приходько – педагог демократичного типу, водночас вимагає ґрунтовних знань, нагадує, що потрібно все життя вчитися, аби йти в ногу із часом. А ще виховує молодь активними громадянами України. Додам: кафедра міжнародних економічних відносин є випусковою кафедрою згаданого факультету, а Володимир Панасович – гаран-

том освітньо-наукової програми цієї спеціальності для аспірантів.

Професор В.Приходько є директором НДІ УжНУ «Інститут державного управління та регіонального розвитку». Створений групою дослідників (істориків, економістів і правників) на чолі з професором Миколою Палінчаком, який нині очолює ФМЄВ та наглядову раду установи, Інститут організовує та забезпечує науковий й консультативний послуги для органів влади, місцевого самоврядування, громадських і приватних організацій. Згадану установу підтримують багато міжнародних організацій. Зрозуміло, щоб забезпечувати міжнародну підтримку, очільник повинен докласти неабияких зусиль і виявляти потрібні здібності. Тому можна з упевненістю констатувати: Володимир Панасович – на своєму місці.

Підкреслюю й те, що нинішній ювіляр має також організаторські здібності, які виявилися в часі ректорства Національної академії державного управління при Президенті України, директорстві Інституту державного управління та регіонального розвитку, завідуванні кафедри міжнародних економічних відносин. Ці посади засвідчили: колега добре знає нормативно-правову базу з організації роботи згаданих установ. Забезпечує творчу атмосферу в колективі, знає можливості кожного підлеглого й дає відповідні завдання, дбає про забезпечення матеріально-технічної бази доручених у керівництво установ або підрозділів. До речі, викладачі кафедри міжнародних економічних відносин проходять стажування в США, Великій Британії, Німеччині, Італії, Норвегії, Польщі, Словаччині, Румунії та Угорщині. Сам очільник кафедри стажувався в Норвегії, Польщі, Словаччині, Україні тощо.

Колега – щасливий у сімейному житті. Дружина Вікторія Манайло є онукою відомого українського закарпатського живописця, графіка, педагога, народного художника України Федора Манайла (1910–1978), меморіальний музей якого в Ужгороді вона й очолює. Вікторія Манайло-Приходько також закінчила історичний факультет Ужгородського університету та Закарпатський художній інститут (нині – Закарпатська академія мистецтв). Онука, донька, сестра талановитих художників, вона творить чудові живописні, декоративні й портретні полотна, є членкинею Спільноти художників України, викладає в академії. Подружжя Приходьків виростило й виховало чотирьох дітей (Андрія, Владислава, Марію-Валерію, Катерину-Ірму), мають першу онуку Софійку, – тішать старше покоління сім'ї успіхами.

Наш високошанований колега зустрічає 65-річчя з вагомими здобутками в галузі історії, економіки, педагогіки, доброчесного врядування. А попереду – нові задуми й плани. Тож вітаємо Володимира Панасовича з днем народження, зичимо доброго карпатського здоров'я, сімейного благополуччя, душевної рівноваги, оптимізму, мирного неба, нових здобутків на благо науки.

Микола Олашин,
кандидат історичних наук.

Анастасія Сабов: «Не розділяла б профбюро й студраду»

У сьогоднішньому номері знайомимося з Анастасією Сабов. Хто ж вона така, нова голова студради УжНУ, і з якими поглядами?

– Чому вирішила стати головою студради?

– Хочу зробити життя студентів кращим, цікавішим, оптимізованим. Я вже два роки в студентському самоврядуванні. Відразу організувала концерт до Дня свободи і гідності. Чому саме я? Мама своїм прикладом навчила тримати слово. Я – за чесність. Хочу, щоб студенти знали, що в них є опора. Крім того, напевно, і сама хотіла вийти на новий рівень, адже два роки виконувала обов'язки заступниці. Тепер опануватиму нову навичку – керування командою.

– Який з учинків мами про дотримання слова тебе вразив?

– Насправді їх багато. Часто в неї були ситуації в житті, коли жертвувала своїми принципами або матеріальними благами для того, щоб підтримати іншу людину, бо пообіцяла допомогти. Мама – дуже сильна жінка, вона для мене приклад.

– Що ти відчувала в день виборів?

– Хвилювання. Особливо за день до виборів. Агітація завершилася, день тиші, сидиш і гадаєш: ну, вже нічого, зроблено максимум, який від тебе залежав. І думки: «Проголосують чи ні?» Усе одно переживаєш...

– Що тобі сподобалося в роботі попереднього голови студради?

– Наприклад, є бюджет Студентської ради. Минулі її голови домовилися зі студентським науковим товариством, що з

цього бюджету виділятимуть 10 % для поїздок, відряджень... Тому що не мають свого бюджету. Це продовжиться й за моєї каденції. Ми не забуваємо про науку, вона важлива. А ще – концертна діяльність: торік був дуже гарний захід у драмтеатрі. Зібрали понад двісті тисяч гривень для Збройних сил України. Тоді головою Студради був Марк Ердевдій (березень – листопад 2024-ого). Сподіваюся, цього року теж зробимо щось таке.

– А що плануєш змінити в роботі попередників?

– Складно відповісти, бо за часом навчання обрали лише одного голову. В усіх є свої помилки. Я не можу судити. Теж помиляюся. Єдине – не розділяла б профбюро й студраду. Я постійно крутилася в тих внутрішніх колах, знаю, що кажу. Хоч це дві різні організації, але впродовж останніх п'яти років межа розмилася. Займаються буквально всім. Хоч профком – більше пільгами, соціальними, побутовими питаннями. Студрада – переважно заходами, відрядженнями. Раніше був поділ усередині команди, сварки, непорозуміння. Такого б не хотіла, то відображається на студентах. Вони дивляться на нас і беруть приклад. Тобто насамперед ми про них і для них. Бо голову студради обирають студенти. Не хотіла б їх підвести.

– Ти вже знаєш, чого хочуть студенти?

– Є багато питань. На кожному факультеті – по-різному. Ось на медичному більше пи-

тали про спорт. Зокрема, про армреслінг. Гуртожитки – зовсім окрема тема, бо в першому, другому, третьому гуртожитках є проблема з гарячою водою. І кожен, кого не питаєш: гаряча вода, пральні машини. Потім ванни, ремонт... Якщо в гуртожитку № 4 Юрій Юрійович стежить за всім, то й тримається все на рівні. А в «нижніх» гуртожитках із-поміж проблем – із гарячою водою. Також кульгає обізнаність студентів у тому, хто може їм допомогти.

– Коли помітили проблему «необізнаності» студентів?

– Давно, якщо відверто. Під час агітації – ще більше. Нам підкинули ідею: якщо студенти приходять на якийсь захід – пропонувати їм підписатися на «uzhnu_students». Хочемо зробити серію дописів із різними факультетами, щоб долучалися юнаки, дівчата з усіх підрозділів.

– На якому факультеті тебе найбільше чекали?

– Найбухливіша реакція була на факультеті здоров'я та фізичного виховання. Там дуже активна молодь. Економічний підрозділ гарно зустрів, факультет іноземної філології (звідти моя заступниця – Олена Керецман).

– Що тобі імпонувало в стратегії твого опонента?

– Була цікава ідея з додатком «Універ». І ми трішки думали, як його переіграти. Запропонували телеграм-бот. Також ініціатива зборів для студентів, котрі живуть у гуртожитках, аби обговорювати проблеми. Спробую реалізувати й це: раз чи двічі на місяць приходити й слухати, що насправді турбує молодь. Не скажу, що зможемо все вирішити, але хоч докладемо зусиль, говоритимемо з керівництвом,

адміністрацією, щоб розв'язати те або інше питання.

– Плануєте далі співпрацювати з опонентом?

– Я тільки за, він може бути залучений до будь-якого процесу залежно від бажання.

– За що зі своєї програми взялася насамперед?

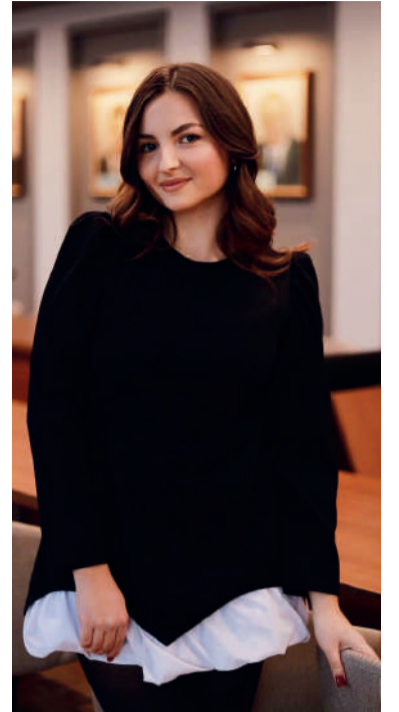
– Ще коли тривала агітація, я, до прикладу, поспілкувалася із Сергієм Денисенком щодо проведення Ліги сміху в УжНУ. Але, думаю, трішки модернізуємо формат. Також говорила з директором стадіону «Авангард» Віктором Качуром стосовно проведення спортивних заходів. Проблему інформування студентів теж починаємо вирішувати.

– Раніше й зараз тебе можна побачити з попередньою керівкою студентського самоврядування у дружніх стосунках. Чи це може впливати на теперішні твої рішення як голови студради?

– Ми справді доволі близькі. Саша Баран (попередній голова профкому) – взагалі мій хлопець. Але насправді в нас було багато сварок щодо університетських питань. Я в нього була СММницею. Вирішили далі розділити роботу й особисте. Якщо ж говорити про Марка (попередній голова студради), із ним не спілкуємося давно. А ось з Андріаною (теперішня голова профкому) – навпаки. Ба більше, приймаємо рішення разом, щоб не було того, про що я казала на початку: аби не розділяти профком і студраду.

– На завершення поінформуй читачів «Погляду», що буде нового за твоєї каденції або що відновиш?

– Наприклад, на ФіФі мене

просили про секцію з боксу. А зараз є й пропозиція організувати тренування із самооборони. Із нового – буде телеграм-бот. Плануємо вечір «Еліас», конкурс декламації віршів. Цей формат запозичила з Чернівецького національного університету, де навчалася. Юнаки й дівчата декламують два вірші, відповідно виграють різні призи. Також з іноземними студентами медичного факультету № 2 домовилася про дебатний турнір англійською мовою. Ще ми запропонували їм турнір із крикету. А з того, що відроджується, – звичайно, студентський фест. Раніше тривала «Скалка-фест», але її зараз не можемо влаштувати, тому шукаємо інше місце.
Максим Галашко,
студент
відділення журналістики.

Медіавечорниці після пар...

Війна, кохання, навчальний процес та відпочинок, виконання пісень, декламування віршів, танці, конкурси, фокусні витівки й незламний український дух – і все це помножене на гейзер креативу у виконанні студентів відділення журналістики! Саме так відбувався на філологічному факультеті традиційний щорічний захід під назвою «Медіавечорниці».

Юнаки й дівчата зареко-

мендували себе творчими особистостями. Тож викладачі не стрималися й пообіцяли додати бали до окремих навчальних дисциплін, а декан, професор Юрій Бідзіля та завідувач кафедри журналістики, доцент Євген Соломін вручили студентам відповідні сертифікати. Були також нагороджені учасники в найяскравіших образах.

Інф. «Погляду».

Безодня

Будильник... Шум швидкого збирання й сніданку похапцем... Квапливі кроки, стук підборів, маршрутка, сходи, кабінет... Одне інтерв'ю, дві публікації, три сценарії, для яких потрібно знайти інформацію. Секундна кава, торохтіння по клавіатурі, зум, чат, забитий графік. Кілька зустрічей, дедлайни, сьогодні без обіду. А потім довгі зйомки, вечір, маршрутка, ліфт, ключі, квартира, монтаж до ночі, щоб усе було ідеально, неповторно й щоб усі зрозуміли, хто тут справжній талант! А може взяти ще один проект, я ж так непогано справляюся?

Знову будильник. Знову інтерв'ю, тексти, зйомки, зум і секундна кава. Пишуть друзі? Немає часу! Вийшов цікавий фільм? Дедлайни ж горять! Сімейне свято? Яка сім'я, у мене ж кар'єра! І знову на роботі до ночі. Черговий будильник. І так – колом...

Дратівливий дзвін будильника. Нервовий збір на роботу. Повільні колеги, нетерплячі клієнти, тільки невдячність. Стук по клавіатурі понад силу, кола під очима чорніші ніж секундна кава. Знову численні зустрічі, події, нескінченний контент, люди. І робота, яка поглинула все й зруйнувала життя навколо. Увечері вдома чекають лише самотність і безмежна втома. Є сили хіба на те, щоб плюхнутись у ліжко. А в червоних від постій-

ного стресу очах відобразитиметься стрічка соцмереж, яка тягне в дедалі глибшу безодню. Безодню емоційного вигорання. Мабуть, усім знайомий цей стан. До вигорання може призвести не тільки робота, а й інші сфери життя. Наприклад – навчання, коли безліч завдань, лекцій, проектів, із якими ти сидиш до пізньої ночі, а потім не отримуєш очікуваний відгук чи стишаєш з несправедливим оцінюванням. А якщо до навчання додати роботу, як у більшості студентів, то взагалі вийде вибухова суміш, яка залишить не вигорання, а справжнє згарище. Цей стан може бути й через сімейні обставини чи обов'язки, коли жінка одна виховує дитину, не має змоги відпочити ні на хвилину. Або через війну...

Наше суспільство зараз складається з вогників, які догорають, якщо ще не погасли. Суцільне перевищення й життя в постійному стресі загначають нас у безодню емоційного вигорання. Найгірше, що більшість не помічає цей стан, пояснює все лінню, прокрастинацією, поганим настроєм чи ще чимось, насправді загначаючи себе в пастку. Ви, мабуть, очікуєте, що зараз я почну давати поради, як позбутися емоційного вигорання за 5 хвилин чи як повернути радість життя за 3 кроки, але ні. У мережі можна знайти море текстів і ще

більше відео експертів з різними методами та вказівками. Чи допоможуть вони вам або мені? Я не знаю. Комусь так, іншим – ні. У теорії завжди все легше виглядає, ніж на практиці. Мене ж вилікував час. Багато часу. Перерва від усього. А також усвідомлення того, що привело мене в безодню. І розуміння: кожен повинен іти своїм шляхом, у своєму темпі, а не гнатися за іншими вогниками на горизонті.

Не важливо, як саме ви позбудетеся вигорання. Головне – дозволити собі прожити цей стан і почати міліметр за міліметром виходити з безодні. Не найлегше завдання. Завжди можна звинуватити в усьому обставини чи конкретних людей, але все ж відповідальні за своє життя й рішення тільки ми. Тільки ми вирішуємо, чи залишитися в цьому емоційному дні, чи вимкнути будильник не дратуючись, делегувати на роботу обов'язки, замість чергового проекту поїхати кудись із близькими, перетворити секундну каву на годинну розмову з подругою та виділити вечір для себе, а не для понаднормових завдань. І тоді кожен наступний будильник буде вести дедалі ближче до світла, яке краде в кожного ця безодня.

Софія Сливка,
студентка
відділення журналістики.

«Карпатська корона»

знайшла переможців

У процесі відзначення Днів європейської спадщини в еколого-освітньому центрі Карпатського біосферного заповідника «Центр Європи» вручили дипломи та відзнаки лауреатам Міжнародної літературно-мистецької, екологічної премії «Corona Carpatica».

Як відзначено на сайті заповідника, вручення нагороди започаткували «з метою популяризації культурних і природних цінностей Карпат, розвитку європейської культурної та природоохоронної співпраці, сприяння принципам міжнародного добросусідства». Премію присуджують щорічно, а рішення приймає конкурсна комісія. Є чотири номінації: «Література», «Образотворче мистецтво», «Декоративно-прикладне мистецтво», «Екологія». Засновники премії – Творча асоціація «Corona Carpatica», Карпатський біосферний заповідник (Україна), Карпатська асоціація національних парків та заповідників (Словаччина), Міжнародна асоціація «Європейська мережа бокових лісів» (Німеччина). Долучилася також Карпатська конвенція (Україна, Чехія, Угорщина, Польща, Румунія, Словаччина, Сербія).

Переможцями стали: поет, літературознавець, член Національної спілки письменників України Борис Бунчук (номінація «Література»); живописець, член Національної спілки художників України Ловрант Бокотей («Образотворче мистецтво»); майстер художнього деревообробництва, багаторічний викладач Косівського інституту декоративного мистецтва, член Національної спілки художників України Йосип Приймак («Декоративно-прикладне мистецтво»); доктор географії, голова Асоціації українських учителів Румунії, член наукової ради Природного парку «Гори Марамуреш» Василе Куреляк («Екологія»).

Насамкінець присутні переглянули постійну виставку, на якій були представлені книжки, альбоми та публікації лауреатів.

Софія Скиба,
«Погляд».

25 років тому
ДВНЗ «УжНУ» надано
статус національного.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті УжНУ за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера знайдете на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

Жовтень по-журналістськи

На кафедрі журналістики УжНУ завершила свою роботу V Всеукраїнська наукова конференція «Українські медіа в європейському інформаційно-комунікаційному просторі: історія, стан, перспективи». До неї долучилися більш ніж 120 науковців із 13 регіонів.

У пленарному засіданні взяли участь професори Мар'ян Житарюк (ЛНУ ім. Івана Франка), Володимир Садівничий (СумДУ), Юрій Біздзіля (УжНУ) та інші відомі науковці в галузі вітчизняної журналістики. Відтак представлення доповідей продовжили в дев'яти секційних засіданнях. Теми були актуальними. Ураховували й діяльність медіа за воєнних реалій у державі. Науковці, зокрема з-поза меж Закарпаття, високо оцінили рівень проведення заходу.

Наступного дня на Ужгородщині відбувся всеукраїнський фестиваль медійників «Інформаційна миска». Філологам-уж-

нівцям компанію склали гості з НУ «Львівська політехніка» і Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича.

Програма заходу містила конкурс із приготування бограчу, творчі й спортивні змагання. У загальному заліку перемогла команда 2 курсу відділення журналістики та студентів зі Львова «Журналюги».

Усі весело провели час, водночас відточили різноманітні навички, важливі в медіароботі.

Усі весело провели час, водночас відточили різноманітні навички, важливі в медіароботі.

Усі весело провели час, водночас відточили різноманітні навички, важливі в медіароботі.

Усі весело провели час, водночас відточили різноманітні навички, важливі в медіароботі.

Тиша книжки в галасливому світі

Уявіть собі тишу. Не ту, що виникає, коли вимикаєш звук, а ту, що з'являється, коли відкриваєш книжку. Світ уповільнюється, думки починають звучати глибше. У цю мить зникає інформаційний шум, ми входимо в простір, де є час бути із собою.

Мій досвід – проста історія переходу від електронного до паперового. Спочатку здавалося, що зручність – головне. Але згодом відчула, що паперова книжка – не інший формат, а зовсім інший стан. Це – діалог з автором, спільна праця уяви й думки, повільність, якої всім так бракує.

У фільмах чи серіалах ми споживаємо вже готовий світ, а в книжках ми його створюємо. Саме завдяки цьому я по-іншому сприймаю трилери Франка Тільє, детективи Агати Крісті, містичний світ Стівена Кінга. Не просто розважають, а змушу-

ють думати, тримати сюжет у голові, будувати зв'язки, шукати розв'язку. Попри шалений розвиток цифрових медіа, книжка не здає позицій. Приклад – тренд у тік-тоці, де користувачі з ентузіазмом діляться улюбленими творами, створюють емоційні рецензії, показують, як плачуть над останніми сторінками роману. Так видання потрапляють у тренди, а читання здобуває дедалі більшу популярність.

В Україні, попри всі труднощі, продовжують відкриватися книгарні. У Львові – затишні простори з теплою кавою й живими презентаціями. У Києві «Сенс» перетворився на місце сили для читачів. У Дніпрі, Івано-Франківську, Черкасах з'являються сучасні незалежні книжкові магазини, які не просто торгують літературою, а творять спільноти.

Звісно, вибір між екраном та сторінкою – не завжди лише особиста справа. Багато залежить від середовища. Наприклад, моя одинадцятирічна сестра – не фанатка читання. Вона краще візьме планшет, ніж книжку. Але її друзі – книголюби. І бачачи їхню зацікавленість, теж має кілька власних книжок і читає їх. Це простий, але дуже показовий приклад: іноді оточення може змінити звички навіть краще ніж будь-які переконання.

Книжка сьогодні – не просто носій знань. І хоч технології розвиваються шаленими темпами, у кожного з нас усе ще є потреба в чомусь глибшому, ніж стрічка новин. Книжка витримає конкуренцію. Вона вже перемагає – тихо, сторінка за сторінкою.

Таміла Рахівська,
студентка
відділення журналістики.

Жага до життя

Із «сірникових» думок

Коробка сірників – дрібниця, але в ній може бути захована велика метафора людського життя. Для кожного з нас це – звичайна річ, яку використовуємо чи не щодня й навіть не усвідомлюємо, скільки про неї можна сказати та з чим порівняти. Можливо, мої думки здадуться комусь безглуздими, однак я впевнена, що знайдуться люди, яким вони відгукнуться й залишаться в пам'яті хоч би на короткий час.

Усередині – ряд крихітних дерев'яних сірників, кожен із яких містить іскру майбутнього полум'я. І кожен може бути уособленням людей, окремою особистістю, окремим життям, яке має свій шлях, свою мету і свій вогонь.

Так само, як і люди, сірники мають три різні види умовного існування: одні горять довго і яскраво, роздаючи тепло, допомагаючи, зігріваючи, рятуючи та даруючи надію. Це – ті люди, хто живе повним життям, палаючи бажаннями, діями та спогадами. Інші сірники лише на мить спалахують – і майже одразу згасають, не встигнувши розпалити полум'я. Це – люди, у котрих життя обривається занадто рано... Ті, хто не встигає пройти свій шлях і здійснити мету, заради якої з'явилися на цьому світі. А є ще третій вид сірників – ті, що тільки-но спалахують, і вітер одразу гасить їхній вогонь. Ці сірники можна порівняти із життям людей, яке часто обривається через зовнішні обставини, вплив інших або невдалі моменти.

Отже, кожен сірник використовується по-своєму: одні допомагають врятувати життя, інші – руйнують його. Деякі зігрівають, утамовують бурю всередині нас або знищують спогади, від яких ще болить зранене серце. Кожен сірник має своє полум'я, яке загоряється з певною метою, але, на жаль, не кожен може її досягти. Варто подивитися на коробку сірників з уявленням, що кожен сірник – окреме життя, окремий шлях і окреме призначення. Попри всі складнощі, ми маємо горіти, діяти й жити це унікальне, але водночас крихке життя.

Діана Вакулєнко,
студентка відділення
журналістики
(ОП «Реклама та зв'язки з громадськістю»).

АНЕКДОТИ

Лікарю, я зламав ногу в двох місцях!

– Запам'ятали ці місця?

– Так.

– Тоді більше туди не ходіть!

Привіт, говорити можеш?

– Так, із трьох років.

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 1999. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 04.11.25. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад – 1000 примірників. Формат А3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій, етичне використання ШІ покладається на авторів. Відповідальний за випуск номера: В.Ю.Тарасюк.

Головний редактор:
В.Ю.Тарасюк.

Художній редактор:
С.Ю.Скиба.

Коректор:
М.Б.Гараздій.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.